

Sacra
necario
pferunt
gram

magis solidus magis securus: quod ordinatio christi et verba sua: Quid enim fortis in regno: quod magis imutabile quod ordinatio regis et verbum regis: Et ideo talis ordinatio christi et verbum suum imponunt necessitatem: non tamen cogentem sed voluntariam. ut homo recipiendo tales res visibiles: recipiat a christo tale gratiam significatam per tales res: et ut christus det illas: quod ipse se obligavit dare ex sua bonitate et voluntate. ut esset summa securitas. quoniam seorsum ordinavit tales res visibiles: et fecit pactum cum hominibus. Qui enim voluit mori pro hominibus cum summa pietate et benignitate: voluit modum ordinare quod magis conveniebat hominibus. Si enim deus se crearet in ventre matris quando corpus est organisatum creat et dat animam rationalem sine petitione et postulatione. quanto magis dabit gratiam invisibilem suam: si homo debito modo recipiat res corporales et visibiles ab ipso ordinatas ad recipiendum suam gratiam: Unde tam anima quam gratia immediate veniunt et fluunt ab eo per creationem. Et sic ipse ordinavit quoniam fecit hominem: quod quatenus cunctus corpus esset dispositum et organisatum: recipere animam rationalem quam ipse crearet. ita ordinavit quoniam restauravit hominem: quod quoniam homo recipere debito modo tales res corporales ab ipso ordinatas recipere gratia sua in anima quam ipse crearet. Et sicut deus nunquam deficit quando crearet et det animam. ita nunquam deficit quando crearet et det gratiam. Ecce igitur modum per quem christus dei filius dat homini lapsio suum beneficium et adiutorium. et facit ipsum participem in merito suo et in morte sua: et incorporat hominem sibi et facit ipsum suum membrum: et incorporat eum unetur: et fit de domo sua et de familia sua videlicet per res corporales et visibiles ab ipso ordinatas per quas homo signatur ut sit suus. Unde si homo vult recipere gratiam satisfactionis et redemptionis per christum. ut mors christi quam omnia meruit sit sua: necesse est quod adhaereat et unatur christo et credat in eum. et oportet quod ista credulitas et fides occulta manifestetur per signa exteriora et visibilia. Et ideo debuerunt esse signa certa et determinata visibilia per quae homines prestant se credere in christum ut cognoscerent homines quod essent membra christi. Sicut autem necesse erat homini et conveniebat ut ita satisficeret christus pro eo. ita conveniebat homini

Deo deo
necario
dat gratiam
recipere
sacra

ut ita uniret cum christo et daret ei gratia christi. et quod per tales res corporales seu signa daret gratia in anima. et homo sanctificatur et recipit bene esse. et etiam quod christus ordinavit eas: propter hoc debent honorari et venerari: et debent esse et dici sancta et sacra et sacramenta. quoniam visibiles sunt res corporales et visibiles. unde significant res sacras et sanctas: et preparent ad suscipiendum res sacras et sanctas. et sunt ordinata a sanctissimo et sanctissimo christo. quare non immerito debent dici sacramenta. Et persequens scala ista est sacramentalis.

Quod primum sacramentum quod deus ordinavit est baptismus seu ablutio in aqua. et sacramentum regenerationis et renovationis in quo homo perditus et corruptus regeneratur et renouatur in esse novo spirituali et gratie.

Titulus. cclxxxij.

Quoniam autem iam declaratum fuit capitulo de lapsu et corruptione hominis in quo statu est homo lapsus et corruptus: quibus ad animam et liberum arbitrium. et ideo oportet quod homo totaliter mutetur ab illo statu corrupto quod ad animam: et recipiat novum esse: et perdat antiquum esse. quod necesse est quod recipiat et incipiat bene esse et recedat a male esse. Necesse est etiam quod anima faciat novas operationes: et relinquat antiquas et veteres. Necesse est etiam quod abluatur a corruptione sua a sua feditate et a sua macula et infectione quam contraxit a societate carnis corrupte. Necesse est etiam quod fiat plena remissio omnis culpe omnis offensus omnis peccati: et quod destruat omnis obligatio ad penam. ut scilicet anima sit talis et reputetur talis: ac si nunquam peccasset: nec aliquam culpam habuisset. Et ideo christus ordinavit ad significandum et representandum omnia ista quae sunt invisibilia. et debent fieri occulte in anima. ut scilicet exterius in corpore fieret ablutio et lautum per aquam elementalem cum verbis expressis significantibus abluitionem et lavacrum. dicendo: ego te baptizo in nomine patris et filii et spiritus sancti. Quod est idem ac si diceret: ego te abluo et lauo. Ista autem ablutio visibilis que fit exterius in corpore: sicut ordinatum est simul cum verbis ordinatum: significat abluitionem invisibilem et occultam et secretam quam christus facit in anima. Que quidem ab /

Significatio
baptismi.

lutio fit p nouā grām seu nouū bñ esse: p qd bñ esse i aia receptū aia innouat: mū/ dat et purificat et efficit totaliter amabil et acceptabil deo. ac si nunq̄ per m̄ i ipsa aia factū fuisset: et incorporat̄ r̄ vn̄it̄ cum xp̄o. r̄ tota passio seu mors xp̄i efficit̄ sua et applicat̄ ei. Et iō ista ablutio que fit in aqua eo mō q̄ xp̄s ordinauit vocat̄ sac̄m seu signū regeneratōis et renouatōis. q̄a hoc est regenerare hoīem et innouare. q̄a aia recipit nouū esse sp̄iale: qd̄ añ nō habebat. Et ideo p illud sac̄m aia intrat in regnū celoꝝ. et hō efficit̄ fili⁹ dei et heres dei et coheres xp̄i. Et iō in isto sac̄o recipit hō nomē nouū qz vocat̄ xp̄ian⁹. qz sicut recipit a xp̄o esse nouū r̄ rem nouaz p quā efficit̄ hō nouus. ita recipit nouū nomen a xp̄o. et sicut cōicat suā rem r̄ suā gratiā: ita cōicat suum nomen. Sic hō renouatur r̄ q̄ ad rem et q̄ ad nomē. Et sic sac̄amentū baptis̄mi est p̄ma scala sacramentalis p quam hō lapsus ascendit. et est scala cognoscendi et suscipiendi inuisibile. **Primo** videam⁹ quōd est scala cognoscēdi inuisibile p visibile. Unde ipsa aqua et ablutio r̄ modus abluendi sunt illud qd̄ videt̄. et iō sicut corp⁹ pportioat̄ aīe inuisibili. ita illud visibile qd̄ est sicut corp⁹ pportioat̄ rei inuisibili q̄ntū ad significationē et figuratōem et representatiōem. qz illud qd̄ videt̄ in sac̄o est signū figuratōem et imago illi⁹ qd̄ nō videt̄. r̄ iō debemus arguere de visibili ad inuisibile. Et iō sicut aqua p suā puritatē mūdat r̄ purificat oēs maculas et infectiōes et totaliter lauat. ita significat̄ qz aia inuisibiliter mūdat̄ et purificat̄ et abstergitur r̄ lauat̄ ab oīi macula: ab oīi infectiōe: r̄ ab oīi culpa et ab oīi immūdicia: r̄ totaliter efficit̄ noua. et h̄ p aquā inuisibilem sc̄z p grām nouaz et nouū esse sp̄iale. et sicut p aquā abluē totū corp⁹ exteri⁹. ita significatur qz tota aia abluē intus. Item sicut aqua ē clara r̄ dyaphana et susceptiua luminis. ita significat̄ qz aia intra illuminatur: et effugant̄ oēs tenebre sp̄iales. Itē sicut aq̄ est p suā frigiditatē refrigeratiua. ita significat̄ qz interi⁹ refrigerat̄ r̄ cupiscētia carnis q̄ aīam inficiebat p caloz: libidinofam. Itē etiā significat̄ qz aia recipit

refrigeriū a pena eterna ad quā erat obligata. Itē sicut ablutio fit in capite: r̄ deinde ad totū corpus. ita significat̄ plenaria ablutio et remissio omniū culpaz r̄ offensarū et omis obligatiōis ad penā eternā. ita qz inter aīam et deum nulluz est obstaculum qd̄ impediāt aīam ire ad deū. et iō significatur ap̄tio ianue paradisi. Et sic patet qualiter sacramentū baptis̄mi qd̄ fit in aqua corpali et visibili est scala ascēdendi ad cognoscendum inuisibile qd̄ fit in aīa. Et qz nō solū est scala cognoscendi: sed etiā recipiendi et habendi. ideo hō suscipiendo exteri⁹ baptis̄mū xp̄i seu ablutioem aque ordinatā a xp̄o que est visibilis. recipit intus inuisibiliter in aīa totū illud inuisibile: qd̄ significat̄ p aquaz visibilem. et hoc de necessitate virtutis ordinationis xp̄i. q̄ ordinauit vt quicunqz recipiat suum baptis̄mū a xp̄o ordinatū: recipiat totū illud qd̄ significatur p baptis̄mū. Sic p baptis̄mū visibile fit inuisibiliter incorporatio et vnio cum xp̄o: et purgatio: ablutio et mūdatio culpe et remissio pene: et ap̄tio ianue celestis. Sic i baptis̄mo fit generatio noua et mutatio de statu i statu: et de statu p̄trario ad statuz p̄riū: et de male eē ad bñ eē: et de nō eē ad esse. r̄ de malo inuisibili r̄ occulto ad bonū inuisibile et occultū. Iō fit ibi mutatio d̄ morte ad vitā: de tenebris ad lucē: de fuitate carnis et diaboli ad fuitatē dei et ad libertatē. Et iā hō p baptis̄mū p̄dit r̄ acq̄rit. et totū est inuisibile qd̄ p̄dit et acq̄rit. Et etiā p baptis̄mū hō morit̄ et viuūt. q̄a aīa p̄dit statū antiquū r̄ vitā antiquaz: et desinit esse q̄ ad illū statū. qz stat⁹ peccati et vitij et culpe destruit̄. Et iā est ibi q̄daz mors. qz aīa p̄us viuebat i vna vita: et p baptis̄mū morit̄ illa vita: r̄ inchoat̄ noua vita. Et ideo hō p baptis̄mū spoliat̄ et induitur. qz expoliat̄ q̄ ad male esse et q̄ ad vitam carnis: et q̄ ad affectiones carnales. et induitur q̄ ad bene esse qd̄ recipit a xp̄o. Et iā aīa exuitur r̄ expoliat̄ quo ad antiquum et p̄mum hoīem: r̄ induitur q̄ ad nouum hoīem. Et quia nemo pōt inchoare vitam nouā xp̄i p̄trariā p̄me vite in qua viuebat: nisi reliquat̄ p̄mā totaliter. et quia p̄ma vita erat voluntaria: opoz

Dia re/ mittit.

Ianuaz aperit.

Incor/ porat xp̄o

Regene/ rat.

De pe/ dist. i. c. tres sūt.

Quō p baptis/ mū cog/ scim⁹ et fecit⁹ ei⁹

Baptis/ m⁹ mūdat.

Illumi/ nat.

Refrige/ rat.

In baptisimo et vita noua secunda etiā sit volūtaria. et cum voluntas nō possit cogi. id oportet qd hō voluntarie relinquat et deserat et odio habeat vitā antiquā: et ei displiceat et peniteat cū sic vitasse. sic req̄rit in hoīe adulto qm̄ recipit baptismū: et oportet vt displiceat vita mala preterita. Unde q̄a i homīe adulto est duplex culpa. scz vna originalis: et alia actualis. qz peccauit per propriam voluntatem et consensum. id oportet qd habeat displicentiam actualiter. et qz debet recipere nouam vitā et nouū esse a xp̄o. id oportet qd p̄ ppriā voluntatem et consensum adhereat xp̄o et credat i eum.

Req̄rit etiam i hoīe qd vititur libero arbitrio req̄ritur fides ppria et displicētia de mala vita. sed i paruulo qd nō habet p̄tatez volendi neqz p̄sentendi. et qd nō peccauit per ppriā voluntate: sed solū habz culpā et corruptōem originālē. et totū malū venit sibi ab alio. nō req̄rit qd habeat fidē ppriam nec displicētia: sed sufficit ei fides aliena. et qd alij credāt p̄ ip̄o et p̄sentiant et adhereat xp̄o p̄ ip̄o. Et qm̄ hō ante baptismū et anteq̄z vnias xp̄o est sub p̄tate diaboli: vt iam declaratū est. idō vt diabolus expellat et sua p̄tās sit exorcismus ante baptismū. et sit cathecism⁹: id est instructio de fide tanq̄z quedaz p̄paratio ad baptismū. Nū qz i baptisimo fit noua regeneratio sp̄ualis: et acq̄rit noua forma. ideo debent oīa illa p̄cedere: que p̄parant et valēt ad illam formā recipiendā.

In paruulo sufficit fides aliena.

Exorcism⁹ et cathecism⁹ q̄re p̄cedit

De sacramentū baptismi est scala ascēdendi et descendendi.

Titulus. cclxxxiii.

Sicut autē per sacram baptismi hō lapsus ascēdit duobz modis. scz cognoscēdo et suscipiēdo grām inuisibile. ita qd/āmodo xp̄s descēdit ad hoīem lapsum in ipso sacro baptismi. in qd hō lapsus venit ad xp̄m: et xp̄s venit ad hoīem. Unde ista sunt ordinata inter se q̄si quedā scala et cathena. scz diuinitas xp̄i: et hūanitas xp̄i: et mors seu passio xp̄i: et baptismus christi. Nū grā xp̄i seu bñficiū et donū suū fuit et descēdit a deitate seu diuinitate xp̄i originaliter. et h̄ p̄ hūanitatē xp̄i et virtutem

tem mortis et passionis sue: in qd est infinitum meritū et infinita virtus. et h̄ est p̄ baptismū xp̄i. et dū hō tangit p̄ sacramentū baptismi: tūc grā descēdit ad hoīem. etiā xp̄s tangit hoīem p̄ baptismū suū: Etia baptismus est vltim⁹ gradus istius scale in descendendo. et illo mō xp̄s descendit. qz donum suū descēdit et induit hoīez ex alto: et ip̄m vestit. ita qd sicut baptism⁹ xp̄i datur de alto: et q̄si induit corp⁹ totum et cooperit ip̄m aq̄. ita etiā induit int⁹ totaz aiām cuius grā. et sic totus hō tangit a xp̄o. et ideo tam corpus q̄s aīa incorporantur cū xp̄o. et idō totus hō efficit membrū xp̄i. et p̄ oīs habebit partē in morte: et in passione xp̄i et i virtute et merito passionis eius. et ideo homo baptisatur in morte et in passioe xp̄i et i sanguie eius. qz i virtute et i merito mortis xp̄i in qd est aspect⁹ descendit donum et grā ad aiām qua lauatur. Et ideo baptismus est instrumentum mortis et passionis xp̄i. Sic et totus est xp̄i et grā descēdens: et baptismus per quē grā descēdit. et mors et passio humanitatis p̄ cuius virtutē descendit. et diuinitas a qua fluit grā tanq̄s a fonte. et ipse homo etiā efficit ip̄s xp̄i p̄ baptismum. Etia nō immerito hō nomiatur xp̄ianus et efficitur infiniti valoris et precij. qz tūc emptus est infinito precio. scz morte xp̄i. et nō est sui ipsius ip̄e homo tūc: sed ē xp̄i. qz est membrū xp̄i. Et ideo qd iniuriat et ledit et p̄sequitur xp̄ianū: iniuriat: ledit et p̄sequitur xp̄m. et qd honorat xp̄ianum: honorat christum. Ideo homo xp̄ianus debz seipsum semp̄ reputare esse xp̄i et non sui ipsius. et p̄sequens debet cogitare q̄nto et quali precio est empt⁹. et quantū ē ip̄m esse xp̄ianum: et quanta grā est esse xp̄ianum. Et ideo summe cauere debz ne tantum nomē polluat et deturpet: ne discorret a christo: nec ipsum offendat. Ecce ergo cathenam imutabilem seu scalā firmobilē et firmissimā. diuinitas xp̄i immutabilis abundantissima omnia de nihilo creans. humanitas christi in qua est infinitum meritum et infinita virt⁹. p̄pter mortem et passionem suā. qd q̄dem meritū sp̄durat: et nunq̄s potest euacuari. et baptismus in quo ē ordinatio et p̄finitio christi

receptū recipiendi: vt ois hō q̄ recipit il-
lum: recipiat grām suā. Et ideo qz ordi-
natio est imutabilis: baptismus semp ha-
bet virtutē et efficaciam: et sic ista scala spre-
manet fixa et immobilis. Et iō nulla d̄ esse
dubitatio qn hō recipiens aqua: baptis-
malem sicut debet: recipiat donū et grām
xpi. Et in ista scala nihil ē visibile nisi ba-
ptismus cū p̄nentijs suis. et ideo hō qn
recipit baptismū xpi: accipit et ligat̄ inui-
sibiliter p̄ grām sibi datam cū xpo inuisi-
bili: et eleuatur et q̄si suspendit̄. et hoc per
medium visibile. scz p̄ baptismū xpi. Et
ideo sacramentū baptismi est q̄si hamus
p̄ quem xps piscat̄ et capit homines et tra-
hit ad se. qz in hamo est aliqd visibile et a-
liqd occultum. ita i baptismo est aqua vi-
sibilis: et suscipiendo aquam exteri⁹ ani-
ma interius capitur per grām et efficitur
xpi. Et sic pater qualiter xps descendit ad
hoiēm p̄ baptismū. et homo etiā ascendit
ad ipm p̄ ipm baptismū. et fit ibi quoddā
matrimoniu: et qdam tractus: et quod-
dam pactū: et pmissio inter xpm et aiām.
qz aiā suscipit xpm in baptismo volunta-
rie. et ipse etiā suscipit aiām et induit et or-
natā vestimētis suis inuisibilibz. et expo-
nat eam vestimētis suis antiq̄s et corru-
ptis et inonestis et turpibz. Et ideo aiā
in baptismo efficit sponsa xpi vera: q̄ an-
te erat meretrix diaboli. et p̄ q̄ns efficitur
filia dei. Et exinde apparet cū q̄nta solen-
nitate debet celebrari sacm̄ baptismi: su-
scipi: in quo fit tale matrimoniū. et aiā re-
cipit talem sponsum imortale: inuisibiles
filium dei et filiū virginis verū deū et ho-
minem: omnipotentē: sūme amabilez: dul-
ce: sūme desiderabile: sūme bonū: sūme
sapientē: q̄ voluit sponte mori et crucifigi
et suū torū sanguinē fundere pro amore
eius: et lauare ipam p̄ sanguinē suū mun-
dissimū ab omibz suis maculis: et facere
ipā: mūdissimā: vt ipa fieret sponsa sua:
et liberaret̄ a prostibulo diaboli: et ne esset
meretrix eius et dānatio et p̄ditio eterna.
Merito ergo magna solēnitas et celebra-
tas debet seruari in tantis sponsalibz tan-
ti et talis sponsi. et merito etiā aiā d̄ ser-
uare verā fidelitatem et integrū amorē ta-
li sponso: et oia que ei p̄misit. merito etiā

Baptis-
m⁹ d̄z cū
solēnita-
te susci-
pi.

debet semp recordari de tanto matrimo-
nio et de oibz q̄ promisit. et summe cauere
ne corumpat tantū tam mirabile matri-
monium. Et istis igi⁹ que dicta sunt ap-
paret qualiter aiā ascendit p̄ baptismum
non solū cognoscendo p̄ vūibile inuisibi-
le: et suscipiendo inuisibile p̄ visibile. imo
etiā ascendit ad m̄imoniū et nuptias xpi
filij dei: et fit sponsa filij dei. Ascēdit etiā
vsqz ad filiatōem dei. qz fit filia dei. ascen-
dit etiā qz fit digna vt filia dei vt intret in
regnū dei ad societate angeloz. et tū ante
baptismū erat meretrix diaboli: et dānata
iū eternū cū diabolo et angel ei⁹. Igit̄ sa-
cramentū baptismi est scala ascendendi et
descendendi vt dictū est. et lauaciū rege-
neratōis: renouatōis et purificatōis et
mundificationis vt declaratum est.

Quo scdm sacramentū est sacm̄ confir-
mationis: per quod homo iam p̄ baptis-
mum nouiter genitus roborat̄ et augmē-
tatur: et ad p̄fectam etatem ducitur i esse
spūali et gr̄e: et p̄firmatur ad pugnandū
et ad nomen xpi audacter et publice con-
fitendū. et fit p̄ vnctionem crismat̄ i fron-
te cum verbis ordinatis.

Titulus. cclxxxiiij.

Declaratum ē
aut qualiter p̄ sacm̄ baptis-
mi hō recipit nouū esse spūale
quo ad aiām: et de nouo regenerat̄ et re-
nascitur. et est pprie natiuitas spūal' ipi⁹
anīe. Et qm̄ p̄ visibilia et corpalia ascēdi-
mus ad cognoscendū inuisibilia et spūa-
lia. qz ipa sensibilia et corpalia portāt sili-
tudinem et quandā imaginē rerū spūali-
um et intellectualiū. Ideo qz dupliciter
est vita i homie. scz vita corporal' et spūa-
lis. et etiam duplex etas. scz anīe et corpo-
ris. ideo ex illis que videmus fieri i vita
et etate et natiuitate corporali et visibili.
possumus arguere et p̄cipere qd existat i
vita et etate et natiuitate spūali. Et quonī
am i vita corporali et visibili p̄mo homo
generatur et accipit et incipit esse et viue-
re p̄ generatōem. Deinde post generatio-
nem et natiuitatem accipit augmentum et
cremētū donec pueniat ad etatē et robur
et ad p̄fectam p̄tatem vt possit facere p̄fe-

Quo cō-
firmatō
le hēat
ad ba-
ptismū